

Dönem : 1
Toplantı : 2

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 1

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu ile İçişleri Komisyonundan müteşekkil Karma Komisyon raporu (M. Meclisi 1/91, C. Senatosu 1/107)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 278)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 863-3639*

20 Ekim 1962

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 19 . 10 . 1962 tarihli 133 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilen, Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkındaki kanun tasarısı, dosyasıyla birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

Not : Bu tasarı 19 . 1 . 1962 tarihinde Başkanlıkça ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 10, 12, 15, 17, 18, 19 . 10 . 1962 tarihli 128, 129, 130, 131, 132 ve 133 ncü birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir.

Anayasa Adalet İçişleri Karma Komisyonu raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Anayasa ve Adalet İçişleri
Karma Komisyonu
Esas No. : 1/107
Karar No. : 1*

26 . 10 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Toplantı ve gösteri yürüyüşleri hürriyeti hakkındaki kanun tasarısı Millet Meclisinin 19 . 10 . 1962 tarihli 133 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilik ile görüşülerek kabul edilen metin, Millet Meclisi Başkanlığının 20 . 10 . 1962 tarihli ve 863 - 3639 sayılı yazılılarıyla C. Senatosu Başkanlığına havale olunmakla mezkûr kanun tasarısı komisyonumuzca 25 . 10 . 1962 tarihinde Hükümet temsilcileri hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Gereğede belirtildiği üzere Anayasanın 28 nci maddesi ile teminat altına alınan «Toplantı hak ve hürriyetleri» nin demokratik rejim içinde yeniden tedvini; halen yürürlükte bulunan 6761 sayılı Toplantı ve gösteri yürüyüşleri Kanununun Anayasaya aykırı ve antidemokratik oluşu dolayısıyla bir zaruret haline gelmiştir.

Anayasamızda «Temel haklar ve ödevler» başlığı altında ifade edilen «Toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma» hakkının bir yandan Anayasanın 28 nci maddesinin 1 nci fıkrasına uygun olacak serbesti ve kolaylık içinde kullanılmasını, diğer yandan yine Anayasanın bu maddesinin 2 nci fıkrasına göre kamu düzenini de korumak gayesi ile komisyonumuz, Millet Meclisince kabul edilen metinde bu anlayışa uygun bâzı değişiklikler yapmak sureti ile tasarıyı kabul etmiş bulunmaktadır.

Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesinin «yapılacak» kelimesinden sonrası, «ilânnından 15 gün sonra muteberdir» şeklinde değiştirilerek madde kabul edilmiştir.

Millet Meclisince kabul edilen metnin 5 nci maddesi komisyonumuzca benimsenmemiş ve komisyonumuz, Millet Meclisi Adalet Komisyonunun değiştirmişini esas alarak maddedeki «Hükümet işleriyle ilgili» ibaresini «Hükümet işleri hakkında» ve yine aynı cümledeki «hasbihaller» kelimesini de «görüşmeler» şeklinde değiştirerek maddeyi kabul etmiştir.

Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 7 nci maddesinin komisyonumuzca benimsenen gerekçesinde; toplantı tertibedenlerin şahsiyet ve karakterlerinin mülkiye âmirliğince önceden bilinmesinde, toplantıda çıkması muhtemel hâdiselerin önlenmesi bakımından fayda mülâhaza edilmiş olduğuna göre, bu maksadı temin için toplantı tertibedenlerin her üçünün de o yerde ikâmetgâh sahibi olmaları aşikârdır. Bu sebeple maddenin 1 nci fıkrasındaki «oturan» tâbirinin «ikâmetgâhı bulunan» şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüştür. Bu itibarla da maddenin son cümlesi metinden çıkarılmıştır.

Millet Meclisi metninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesinin son fıkrasındaki «saldırı» kelimesinden evvel tatbikatta kolaylık sağlaması için «fiille veya sözle» kelimelerinin ilâvesi uygun görülmüştür.

Millet Meclisi metninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 13 ncü maddesinin başlığındaki ve son fıkrasındaki «kanunsuz» tâbiri kanun tekniğine uygun olmadığı cihetle «kanuna aykırı» olarak değiştirilmiştir.

Millet Meclisi metninin 14 ncü maddesindeki «kanunsuz» tâbiri aynı mülâhaza ile «kanuna aykırı» şekilde değiştirilmiştir.

Millet Meclisi metninin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 16 ncı maddesindeki «soyadları» ibaresi «soyadı» olarak ve son cümlesinde «teşvik» ten sonraki (,) «ve» olarak değiştirilmiştir.

Millet Meclisi metninin 17 nci maddesindeki «kanunsuz» tâbiri «kanuna aykırı» şeklinde değiştirilmiştir.

Millet Meclisi metninin 18 nci maddesindeki «kanunsuz» tâbiri «kanuna aykırı» şeklinde değiştirilmiştir.

Millet Meclisi metninin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 21 nci maddesindeki «soyadları» ibaresi «soyadı» olarak değiştirilmiştir.

Millet Meclisi metninin 22 nci maddesindeki «kanunsuz» tâbiri «kanuna aykırı» olarak değiştirilmiştir.

Millet Meclisi metninin 23 ncü maddesindeki «fıkrasında» kelimeleri «bendinde» olarak değiştirilmiştir.

Millet Meclisi metninin 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL
ETTİĞİ METİN

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti
hakkında Kanun

BÖLÜM : 1

Genel hükümler

Toplantı ve yürüyüş hakkı

MADDE 1. — Herkes, önceden izin almaksızın, bu kanun hükümleri dairesinde; silâhsız ve saldırsız olarak belli maksatlarla toplantılar veya gösteri yürüyüşleri yapmak hakkına sahiptir.

Yabancıların, 5 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, bu kanun hükümleri dairesinde yapacakları toplantılar veya gösteri yürüyüşleri, Hükümetin iznine bağlıdır.

Toplantı yeri

MADDE 2. — Toplantının yapıldığı yer, toplantının devamı süresince, umuma açık sayılır.

Toplantı ve yürüyüş süresi

MADDE 3. — Toplantılara, yürüyüş toplanmalarına ve yürüyüşlere güneş doğmadan başlanamaz.

Açık yerlerdeki toplantılar ile yürüyüşler güneş batıncaya, kapalı yerlerdeki toplantılar saat 24 e kadar devam edebilir.

Açık toplantı ve yürüyüş yerleri

MADDE 4. — Şehir ve kasabalarda hangi meydan ve açık yerlerde veya yollarda toplantılar veya yürüyüşler yapılabileceği, vali ve kaymakamlarca kararlaştırılarak mütat vasıtalarla ilân edilir. Bu yerler hakkında sonradan yapılacak değişiklikler de ilâna tâbidir.

İstisnalar

MADDE 5. — Siyasi partiler, dernekler, şirketler, sendikalar ve sair tüzel kişiliği haiz teşekküllerin kanunlarına ve kendi tüzüklerine göre yapacakları kapalı yer toplantıları ile; örf ve adete göre yapılacak karşılama ve uğurla-

CUMHURİYET SENATOSU KARMA
KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti
hakkında kanun tasarısı

BÖLÜM : 1

Genel hükümler

Toplantı ve yürüyüş hakkı

MADDE 1. — Millet Meclisinin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Toplantı yeri

MADDE 2. — Millet Meclisinin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Toplantı ve yürüyüş süresi

MADDE 3. — Millet Meclisinin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Açık toplantı ve yürüyüş yerleri

MADDE 4. — Şehir ve kasabalarda hangi meydan ve açık yerlerde veya yollarda toplantılar veya yürüyüşler yapılabileceği, vali ve kaymakamlarca kararlaştırılarak mütat vasıtalarla ilân edilir. Bu yerler hakkında sonradan yapılacak ilânından 15 gün sonra muteberdir.

İstisnalar

MADDE 5. — Siyasi partiler, dernekler, şirketler, sendikalar ve sair tüzel kişiliğe haiz teşekküllerin kanunlarına ve kendi tüzüklerine göre yapacakları kapalı yer toplantıları ile; örf ve âdete göre yapılacak karşılama ve uğur-

malar; düğün, balo, eğlence ve cenaze töreni gibi toplantılar; pazar ve panayır yerlerinde ticari ve ekonomik maksatlarla yapılan toplantılar; resmî teşekküller tarafından yapılan toplantılar ile millî bayram şenlikleri; ilmî konferanslar ve spor faaliyetleri için yapılan toplantılar bu kanun hükümlerine tabi değildir.

Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanlar ile Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin Anayasaca tanınmış hakları saklıdır.

Saklı hükümler

MADDE 6. — Seçim zamanlarında yapılacak propaganda toplantıları ile ilgili kanun hükümleri saklıdır.

BÖLÜM : 2

Toplantı ve usul şartları

Beyanname verilmesi

MADDE 7. — Toplantının yapılmasından en az 48 saat önce toplantının yapılacağı yerin en büyük mülkiye âmirliğine çalışma saatleri içinde medenî haklarını kullanma yetkisini haiz olan ve o yerde oturan tertip heyetinden en az üç kişi tarafından imzalı bir beyanname verilir. Beyannameyi imzalayanlardan birisinin o yerde ikametgâh sahibi olması şarttır.

Bu beyannamede :

- Toplantının yapılacağı yer, gün ve saat;
- Toplantının yapılmasındaki maksat;
- Bu toplantıyı hazırlayan tertip heyeti üyelerinin hüviyetleri ile ikametgâhları gösterilir.

Bu beyanname karşılığında ilmühaber verilmesi mecburidir.

Bu beyanname en büyük mülkiye âmirliği tarafından kabul edilmez veya karşılığında ilmühaber verilmez ise keyfiyet bir tutanakla tesbit edilir. Bu halde noter bulunan yerlerde noter vasıtasıyla ihbar yapılır; ihbar saati, beyanname verilme saatidir. Noter bulunmayan yerlerde tutanak yeter sayılır.

lamalar; Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanların Devlet ve Hükümet işleri hakkında konuşmaları Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin halkla yapacakları görüşmeler; düğün, balo, eğlence ve cenaze töreni gibi toplantılar; pazar ve panayır yerlerinde ticari ve ekonomik maksatlarla yapılan toplantılar; resmî teşekküller tarafından yapılan toplantılar ile millî bayram şenlikleri; ilmî konferanslar ve spor faaliyetleri için yapılan toplantılar bu kanun hükümlerine tabi değildir.

Saklı hükümler

MADDE 6. — Millet Meclisinin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM : 2

Toplantı ve usul şartları

Beyanname verilmesi

MADDE 7. — Toplantının yapılmasından en az 48 saat önce toplantının yapılacağı yerin en büyük mülkiye âmirliğine çalışma saatleri içinde medenî haklarını kullanma yetkisini haiz olan tertip heyetinden en az üç kişi tarafından imzalı bir beyanname verilir.

Bu beyannameyi imza edenlerden en az üç kişinin toplantının yapılacağı yerde ikametgâhı bulunması şarttır.

Bu beyannamede :

- Toplantının yapılacağı yer, gün ve saat;
- Toplantının yapılmasındaki maksat;
- Bu toplantıyı hazırlayan tertip heyeti üyelerinin hüviyetleri ile ikametgâhları gösterilir.

Bu beyanname karşılığında ilmühaber verilmesi mecburidir.

Bu beyanname en büyük mülkiye âmirliği tarafından kabul edilmez veya karşılığında ilmühaber verilmez ise keyfiyet bir tutanakla tesbit edilir. Bu halde noter bulunan yerlerde noter vasıtasıyla ihbar yapılır; ihbar saati, beyanname verilme saatidir. Noter bulunmayan yerlerde tutanak yeter sayılır.

İlmühaberde veya tutanakta beyannamenin verildiği gün ve saat gösterilir.

Aynı yerde, aynı gün ve saatte toplantı yapmak üzere ayrı ayrı tertip heyetleri tarafından beyanname verilmiş ise, ilk verilen beyanname muteber sayılır. Sonra beyanname verenlere keyfiyet hemen bildirilir.

İdare heyeti teşkili ve görevleri

MADDE 8. — Tertip heyeti, toplantıdan önce kendi arasından veya dışardan en az üç kişilik bir idare heyeti teşkil eder ve Hükümet Komiserine bildirir. Bu heyet, toplantının sü-kün ve düzenini, beyanname yazılı maksat dışına çıkılmamasını sağlar; bu maksatla gerekli tedbirleri alır.

İdare heyeti üyelerinden en az birinin toplantının yapıldığı yerde ikametgâh sahibi olması şarttır.

İdare heyeti veya tertip heyeti üyelerinden en az üçü toplantı yerinde bulunmadıkça toplantı yapılması yasaktır.

Hükümet Komiseri ve yetkileri

MADDE 9. — En büyük mülkiye âmiri, toplantıda hazır bulunmak üzere hâkim sınıfından sayılanlar ve adliye memurlarıyla jandarma dâhil askerî şahıslar dışından bir memuru Hükümet Komiseri tâyin eder. Hükümet Komiseri toplantı yerinde kendi seçeceği bir mahalde bulunur.

Hükümet Komiseri, 8 nci maddede yazılı tedbirlerin kifayet etmemesi dolayısıyla, hâdiselerin toplantının devamını imkânsız kılacak ve genel sükün ve düzeni bozacak saldırlı bir şekil alması halinde toplantıyı dağıtmaya yetkilidir.

Toplantının geri bırakılması

MADDE 10. — Toplantı, toplantının yapılacağı saatten evvel tertip heyetinin çoğunluğu tarafından, beyannamenin verildiği makama yazı ile bildirilmek şartıyla, bir defaya mahsus olmak ve 48 saati geçmemek üzere geri bırakılabilir.

İlmühaberde veya tutanakta beyannamennin verildiği gün ve saat gösterilir.

Aynı yerde, aynı gün ve saatte toplantı yapmak üzere ayrı ayrı tertip heyetleri tarafından beyanname verilmiş ise, ilk verilen beyanname muteber sayılır. Sonra beyanname verenlere keyfiyet hemen yazıyla bildirilir.

İdare heyeti teşkili ve görevleri

MADDE 8. — Millet Meclisinin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümet Komiseri ve yetkileri

MADDE 9. — En büyük mülkiye âmiri, toplantıda hazır bulunmak üzere hâkim sınıfından sayılanlar ve adliye memurlarıyla jandarma dâhil askerî şahıslar dışından bir memuru Hükümet Komiseri tâyin eder. Hükümet Komiseri toplantı yerinde kendi seçeceği bir mahalde bulunur.

Hükümet Komiseri, 8 nci maddede yazılı tedbirlerin kifayet etmemesi dolayısıyla, hâdiselerin toplantının devamını imkânsız kılacak ve genel sükün ve düzeni bozacak fiille veya sözle saldırlı bir şekil alması halinde toplantıyı dağıtmaya yetkilidir.

Toplantının geri bırakılması

MADDE 10. — Millet Meclisinin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metni

BÖLÜM : 3

Yürüyüşler

Yürüyüş usul ve şartları

MADDE 11. — Genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşler 4, 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tâbidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde ayrıca, yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile takip olunacak yol ve dağılma yeri gösterilmek şarttır.

Mahallin en büyük mülkiye âmiri lüzum ve zaruret gördüğü takdirde, yürüyüşlerin yapılacağı yollar ile istikameti tesbit ve keyfiyeti gerekçeli ve yazılı olarak ilgililere tebliğ eder.

Tertip heyeti, idare heyeti ve Hükümet Komiseri hakkındaki 8 nci ve 9 ncu maddeler hükümleri yürüyüşlere de uygulanır.

BÖLÜM : 4

Yasaklar

Yasak yerler

MADDE 12. — Genel yollar ile parklarda, mabetlerde, kamu hizmeti görülen bina ve tesislerde ve bunların eklentilerinde toplantı yapılamaz.

Genel meydanlardaki toplantılarda, gar, iskele ve hava meydanlarında yapılacak karşılama ve uğurlamalarda; halkın ve nakil vasıtalarının gelip geçmesine elverişli ve önceden tesbit edilen bir kısmın açık bulundurulması mecburidir.

4 ncu maddedeki yerlerin kararlaştırılmasında gidiş - gelişi, güvenliği bozmayacak ve pazarların kurulmasına engel olmayacak surette toplantıların genel olarak yapıldığı, varsa elektrik tesisatı olan yerler tercih edilir.

Kanunsuz toplantı ve yürüyüşler

MADDE 13. — a) 7 nci madde hükümlerine uygun şekilde beyanname vermeksizin veya toplantının geri bırakıldığı gün 10 ncu maddeye göre merciine bildirilmeksizin veyahut toplantı veya yürüyüş için tesbit edilen gün ve saat beklenmeksizin;

Karma Ko.

BÖLÜM : 3

Yürüyüşler

Yürüyüş usul ve şartları

MADDE 11. — Millet Meclisinin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM : 4

Yasaklar

Yasak yerler

MADDE 12. — Millet Meclisinin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşler

MADDE 13. — a) 7 nci madde hükümlerine uygun şekilde beyanname vermeksizin veya toplantının geri bırakıldığı gün 10 ncu maddeye göre merciine bildirilmeksizin veyahut toplantı veya yürüyüş için tesbit edilen gün ve saat beklenmeksizin;

b) Ateşli silâhlar veya patlayıcı maddeler veya her türlü kesici, delici veya taş, sopa, demir ve lâstik çubuklar gibi bereleyici araçlar, veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya diğer her türlü zehirler veya boğucu, kör edici gazları hâmil olarak;

c) 3 ncü madde hükümleri gözetilmeksizin;

ç) 4 ncü ve 7 nci maddeler gereğince belirtilen yerler dışında;

d) 11 nci maddedeki usul ve şartlara ve 12 nci maddedeki yasaklara uyulmaksızın;

e) 12 nci maddede sayılan yasak yerlerde gürültü ile veya kamunun huzur ve istirahatini ihlâl edecek şekilde toplanmak ve yürümek suretiyle;

f) Kanunların suç saydığı maksatlar için; Yapılan toplantılar veya yürüyüşler kanunsuz sayılır.

Dağıtma

MADDE 14. — 13 ncü maddede yazılı hallerden her hangi birinde mahallin en büyük mülkiye âmiri veya görevlendireceği en büyük zabıta âmiri veya zabıta âmirlerinden biri toplantı veya yürüyüş yerine gelir. Gelişini münasip şekilde bildirir. Kalabalığa, kanuna uyarak dağılmalarını ve dağılmazlarsa zor kullanılacağını topluluğun duyabileceği vasıtalarla ihtar eder. Kalabalık dağılmazsa zor kullanılarak dağıtılır.

Zabıta kuvvetlerine karşı fiilî tecavüz ve mukavemet vukubulduğu takdirde ve zabıta kuvvetlerinin muhafazası ile memur oldukları yerlere fiilen tecavüz halinde ihtar emrine hacet yoktur.

Silâhsız bir toplantı veya yürüyüşe 13 ncü maddenin (b) bendinde yazılı silâh veya araçlarla katılanlar bulunduğu takdirde, bunlar zabıtaca ve lüzumu halinde idare heyetinin de yardımıyla uzaklaştırılarak toplantı veya yürüyüşe devam olunur.

Silâhsız bir toplantı veya yürüyüşe 13 ncü maddenin (b) bendinde yazılı silâh veya araçlarla iştirak edenlerin sayıları ve davranışları, toplantı veya yürüyüşün kanunsuz addedilerek dağıtılmasını icabettirecek derecede ise birinci fıkra hükmü uygulanır.

b) Ateşli silâhlar veya patlayıcı maddeler veya her türlü kesici, delici veya taş, sopa, demir ve lâstik çubuklar gibi bereleyici araçlar, veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya diğer her türlü zehirler veya boğucu, kör edici gazları hâmil olarak;

c) 3 ncü madde hükümleri gözetilmeksizin;

ç) 4 ncü ve 7 nci maddeler gereğince belirtilen yerler dışında;

d) 11 nci maddedeki usul ve şartlara ve 12 nci maddedeki yasaklara uyulmaksızın;

e) 12 nci maddede sayılan yasak yerlerde gürültü ile veya kamunun huzur ve istirahatini ihlâl edecek şekilde toplanmak ve yürümek suretiyle;

f) Kanunların suç saydığı maksatlar için; Yapılan toplantılar veya yürüyüşler kanuna aykırı sayılır.

Dağıtma

MADDE 14. — 13 ncü maddede yazılı hallerden herhangi birinde mahallin en büyük mülkiye âmiri veya görevlendireceği en büyük zabıta âmiri veya zabıta âmirlerinden biri toplantı veya yürüyüş yerine gelir. Gelişini münasip şekilde bildirir. Kalabalığa, kanuna uyarak dağılmalarını ve dağılmazlarsa zor kullanılacağını topluluğun duyabileceği vasıtalarla ihtar eder. Kalabalık dağılmazsa zor kullanılarak dağıtılır.

Zabıta kuvvetlerine karşı fiilî tecavüz ve mukavemet vuku bulduğu takdirde ve zabıta kuvvetlerinin muhafazası ile memur oldukları yerlere fiilen tecavüz halinde ihtar emrine hacet yoktur.

Silâhsız bir toplantı veya yürüyüşe 13 ncü maddenin (b) bendinde yazılı silâh veya araçlarla katılanlar bulunduğu takdirde, bunlar zabıtaca ve lüzumu halinde idare heyetinin de yardımıyla uzaklaştırılarak toplantı veya yürüyüşe devam olunur.

Silâhsız bir toplantı veya yürüyüşe 13 ncü maddenin (b) bendinde yazılı silâh veya araçlarla iştirak edenlerin sayıları ve davranışları, toplantı veya Yürüyüş Kanununa aykırı addedilerek dağıtılmasını icabettirecek derecede ise birinci fıkra hükmü uygulanır.

Millet Meclisi metni

Bu takdirde toplantı veya yürüyüşe silâhla katılanlardan teşhis edilmiş olanlarının sarih hüviyetini, zabıta; idare heyetinin yardımıyla tesbit eder.

Suçluların yakalanması

MADDE 15. — Topluluk içinde suçluları yakalamak için 14 ncü maddede yazılı emir ve ihtarın yapılmasına lüzum yoktur.

Propaganda vasıtaları

MADDE 16. — Toplantı ve yürüyüşlere mütaallik propaganda maksadiyle kullanılan basılı veya çoğaltılmış veya el ile yazılı dâvetiye, levha ve ilânlarda tertip heyetini teşkil edenlerden en az birinin ad ve soyadları ile imzasının bulunması şarttır. Bu propaganda vasıtalarında halkı suç işlemeye teşvik, tahrik eden yazı veya resim bulunması yasaktır.

Tahrik yasağı

MADDE 17. — Halka karşı doğrudan doğruya veya ses yükselten veya nakleden herhangi bir alet veya vasıta ile söz söyliyerek veya seslenerek yahut basılmış veya çoğaltılmış veya el ile yazılmış veya çizilmiş kâğıtları duvarlara ve sair yerlere yapıştırarak veya dağıtarak veya benzeri vasıta ve yollarla halkı kanunsuz toplantı veya yürüyüşe teşvik ve tahrik etmek yasaktır.

BÖLÜM : 5

Ceza hükümleri

Yasaklara aykırı hareket

MADDE 18. — Kanunsuz toplantı veya kanunsuz yürüyüşleri tertip veya idare edenlerle bunların hareketlerine bilerek iştirak edenler, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, altı aydan bir yıla

C. Senatosu

Karma Ko.

Bu takdirde toplantı veya yürüyüşe silâhla katılanlardan teşhis edilmiş olanlarının sarih hüviyetini, zabıta; idare heyetinin yardımıyla tesbit eder.

Suçluların yakalanması

MADDE 15. — Millet Meclisinin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Propaganda vasıtaları

MADDE 16. — Toplantı ve yürüyüşlere mütaallik propaganda maksadiyle kullanılan basılı veya çoğaltılmış veya el ile yazılı dâvetiye, levha ve ilânlarda tertip heyetini teşkil edenlerden en az birinin ad ve soyadı ile imzasının bulunması şarttır. Bu propaganda vasıtalarında halkı suç işlemeye teşvik ve tahrik eden yazı veya resim bulunması yasaktır.

Tahrik yasağı

MADDE 17. — Halka karşı doğrudan doğruya veya ses yükselten veya nakleden herhangi bir alet veya vasıta ile söz söyliyerek veya seslenerek yahut basılmış veya çoğaltılmış veya el ile yazılmış veya çizilmiş kâğıtları duvarlara ve sair yerlere yapıştırarak veya dağıtarak veya benzeri vasıta ve yollarla halkı kanuna aykırı toplantı veya yürüyüşe teşvik ve tahrik etmek yasaktır.

BÖLÜM : 5

Ceza hükümleri

Yasaklara aykırı hareket

MADDE 18. — Kanuna aykırı toplantı veya kanunsuz yürüyüşleri tertip veya idare edenlerle bunların hareketlerine bilerek iştirak edenler, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, altı aydan bir yıla

(S. Sayısı : 1)

Millet Meclisi metni

kadar hapis ve beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Toplantı ve yürüyüşe mâni olanlar

MADDE 19. — Toplantı veya yürüyüş yapılmasına mâni olan veya devamına imkân vermeyecek tertipler ile bu toplantı veya yürüyüşü ihlâl eden kimse, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, üç aydan altı aya kadar hapis ve ikiyüz elli liradan bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Huzur ve sükûnu bozanlar

MADDE 20. — Yapılmakta olan toplantı veya yürüyüşte huzur ve sükûnu bozmak maksadıyla tehdit veya hakaret veya taarruz veya mukavemette bulunanlar veya başka bir suretle huzur ve sükûnun bozulmasına sebebiyet verenler, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Kanuna aykırı propaganda vasıtaları ve suç işlemeye teşvik

MADDE 21. — Tertip heyetini teşkil edenlerden en az birinin ad ve soyadları ile imzasını taşımayan 16 ncı maddede yazılı propaganda vasıtalarını hazırlayanlar, yazarlar, bastıranlar, basanlar, propaganda maksadıyla kullananlar, bir aya kadar hapis ikiyüz elli liradan bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu propaganda vasıtalarında halkı bir suç işlemeye teşvik ve tahrik eder mahiyette yazı veya resim bulunursa veya bu maksatla başka araçlar kullanılmış olursa fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, failleri altı aydan bir yıla kadar hapis ve beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Teşvik veya tahrik neticesi olarak, istenilen suç işlenir veya suçun icrasına teşebbüs edilirse, fiil daha ağır cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, müşevvik ve-

Karma Ko.

kadar hapis ve beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Toplantı ve yürüyüşe mâni olanlar

MADDE 19. — Millet Meclisinin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Huzur ve sükûnu bozanlar

MADDE 20. — Millet Meclisinin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanuna aykırı propaganda vasıtaları ve suç işlemeye teşvik

MADDE 21. — Tertip heyetini teşkil edenlerden en az birinin ad ve soyadı ile imzasını taşımayan 16 ncı maddede yazılı propaganda vasıtalarını hazırlayanlar, yazarlar, bastıranlar, basanlar, propaganda maksadıyla kullananlar, bir aya kadar hapis ikiyüzelli liradan bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu propaganda vasıtalarında halkı bir suç işlemeye teşvik ve tahrik eder mahiyette yazı veya resim bulunursa, veya bu maksatla başka araçlar kullanılmış olursa fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, failleri altı aydan bir yıla kadar hapis ve beşyüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Teşvik veya tahrik neticesi olarak, istenilen suç işlenir veya suçun icrasına teşebbüs edilirse, fiil daha ağır cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, müşevvik veya muharrikler bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bin li-

ya muharrikler bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bin liradan dörtbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Hükümet emrine karşı gelenler

MADDE 22. — Kanunsuz toplantı veya yürüyüşlere silâhsız iştirak edenler, emir ve ihtarından sonra çekilip gitmezler ve Hükümet kuvvetleri tarafından zorla dağıtırlarsa, altı aydan bir yıla kadar hapis ve beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Dağıtma sırasında cebir ve şiddet veya tehdit veya taarruz veya mukavemette bulunanlar, fiil daha ağır bir ceza gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapisle cezalandırılır.

13 ncü maddede yazılı hallerden biri tahakkuk etmeden veya 14 ncü madde hükmü yerine getirilmeden, salâhiyet hududu tecavüz edilerek, toplantı veya yürüyüşlerin dağıtılması halinde, yukardaki fıkralarda yazılı fiilleri işliyenlere verilecek cezalar dörtte bire kadar indirilebileceği gibi, icabına göre ceza bütünü de kaldırılabilir.

Toplantı veya yürüyüşe silâhlı gelenler

MADDE 23. — a) Toplantı veya yürüyüşlere, 13 ncü maddenin (b) fıkrasında sayılan silâh veya araçları (bunlardan ruhsata tabi olanlar ruhsatlı olarak taşınsa dahi) hâmil olarak iştirak edenler, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

b) (a) fıkrasında yazılı olanlardan, 14 ncü maddedeki emir ve ihtarını mütaakıp çekilip gitmiyenlerin dağılmaları için zor kullanıldığı takdirde, bunlar bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

c) Dağıtılma sırasında 13 ncü maddenin (b) fıkrasında yazılı silâh veya araçlarla mukavemet edenler, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Tahrikçiler ve suç ortakları

MADDE 24. — 17 nci maddedeki yasağa aykırı hareket edenler, toplantı veya yürüyüş vukubulmamış veya vukubulmuş da ilk emir

radan dört bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Hükümet emrine karşı gelenler

MADDE 22. — Kanuna aykırı toplantı veya yürüyüşlere silâhsız iştirak edenler, emir ve ihtarından sonra çekilip gitmezler ve Hükümet kuvvetleri tarafından zorla dağıtırlarsa, altı aydan bir yıla kadar hapis ve beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Dağıtma sırasında cebir ve şiddet veya tehdit veya taarruz veya mukavemette bulunanlar, fiil daha ağır bir ceza gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapisle cezalandırılır.

13 ncü maddede yazılı hallerden biri tahakkuk etmeden veya 14 ncü madde hükmü yerine getirilmeden, salâhiyet hududu tecavüz edilerek, toplantı veya yürüyüşlerin dağıtılması halinde, yukardaki fıkralarda yazılı fiilleri işliyenlere verilecek cezalar dörtte bire kadar indirilebileceği gibi, icabına göre ceza bütünü de kaldırılabilir.

Toplantı veya yürüyüşe silâhlı gelenler

MADDE 23. — a) Toplantı veya yürüyüşlere, 13 ncü maddenin (b) bendinde sayılan silâh veya araçları (bunlardan ruhsata tabi olanlar ruhsatlı olarak taşınsa dahi) hâmil olarak iştirak edenler, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

b) (a) bendinde yazılı olanlardan, 14 ncü maddedeki emir ve ihtarını mütaakıp çekilip gitmiyenlerin dağılmaları için zor kullanıldığı takdirde, bunlar bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

c) Dağıtılma sırasında 13 ncü maddenin (b) fıkrasında yazılı silâh veya araçlarla mukavemet edenler, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Tahrikçiler ve suç ortakları

MADDE 24. — Millet Meclisinin 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metni

ve ihtar üzerine dağılmış ise, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, altı aydan iki yıla; toplantı veya yürüyüş zorla dağıtılmış ise, bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

BÖLÜM : 6

Usul hükümleri

Suçüstü uygulama

MADDE 25. — Bu kanun hükümlerine muhalefet, Meşhut suçların muhakeme usulüne dair olan Kanunun 1 nci maddesinin (A) bendinde yazılı mahal dışında vukubulsa dahi, failleri hakkında 3005 sayılı Kanuna göre soruşturma ve takibat icra olunur.

Cumhuriyet savcıları 3005 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 4 ncü fıkrasında yazılı müddetle bağlı kalmaksızın bütün delilleri topluyarak kamu dâvası ikame ederler.

BÖLÜM : 7

Son maddeler

Yürürlükten kaldırılan kanun ve bir kanun maddesi

MADDE 26. — 27.6.1956 tarihli ve 6761 sayılı Toplantılar ve Gösteri Yürüyüşleri hakkındaki Kanun ile 24.7.1953 tarihli ve 6187 sayılı Vicdan ve toplanma hürriyetinin korunması hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE — Kanunun 4 ncü maddesine göre yapılacak tesbit ve ilân bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde yapılır.

Yürürlük tarihi

MADDE 27. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme görevi

MADDE 28. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Karma Ko.

BÖLÜM : 6

Usul hükümleri

Suçüstü uygulama

MADDE 25. — Millet Meclisinin 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : 7

Son maddeler

Yürürlükten kaldırılan kanun ve bir kanun maddesi

MADDE 26. — Millet Meclisinin 26 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Millet Meclisinin geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük tarihi

MADDE 27. — Millet Meclisinin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme görevi

MADDE 28. — Millet Meclisinin 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.